

Den nordiske zone omfatter de nordiske landes territorialfarvand, sådan som dette til enhver tid er defineret inden for rammerne af gældende folkeret. Fra et geografisk synspunkt vil zonen altså bestå af flere dele, der er adskilt fra hinanden ved store havområder med internationalt farvand. Men vi ser det som vor opgave at arbejde for, at disse havområder i fremtiden bliver en del af zonen, og at hele Nordatlanten bliver en atomvåbenfri zone. Den atomvåbenfrie zones luft- rum bør afgrænses i overensstemmelse med den definition; der ser ud til at have den stærkeste folkeretlige forankring, og som siger, at et lands luftrum strækker sig så højt, som et moderne fly kan flyve (Warszawa-konventionen fra 1929). Ifølge dette vil ballistiske raketter, der går i baner uden for atmosfæren, ikke krænke zonen luftrum. Derimod er det klart, at krydsermissiler der følger terrænet i lav højde, vil krænke luftrummet i de lande, som de flyver over.

Den nordiske atomvåbenfrie zone skal være åben for udvidelser som forklaret i nr. 10.

4. Definition af atomvåben

»Atomvåben« betyder sædvanligvis kernefysiske sprængladninger. Det er f.eks. denne definition, der er brugt i Tlatelolco-aftalen om den latinamerikanske zone fra 1967 og Ikke-spredningsaftalen fra 1968. I en FN-udredning fra 1976 er definitionen formuleret således: »Et kernefy-sik våben er enhver indretning, der er i stand til at udløse kernefy-sisk energi på en ukontrolleret måde, uanset indretningens egenskaber i øvrigt, og uden hensyn til den tilsigtede brug.«

Ifølge dette skulle forbudet imod atomvåben inden for zonen gælde kernefysiske sprængladninger og intet andet. Nu kan der imidlertid gives gode grunde for at udvide forbudet til at omfatte andre dele af de kernefysiske våbensystemer. Vitale installationer og udstyr, der kan være hjælpemidler i et atomangreb, vil opfattes som en trussel i krise eller krig. Dersom de ikke kan sættes effektivt ud af spil ved hjælp af konventionelle midler, kan de blive angrebet med atomvåben – alle garantier til trods. I den udstrækning der findes sådanne installationer og sådant udstyr inden for zonen, vil dette bidrage til at undergrave zonen troværdighed. En

konsekvent holdning til atomoprustning burde tilsige de nordiske lande at trække sig ud af al atomkrigsforberedelse.

Dette skulle kunne tale for at give »atomfriheden« et videre indhold end bare fraværet af kernefysiske sprængladninger. Imidlertid er det vanskeligt at finde en udvidet definition af »atomvåben«, der trækker en klar og præcis grænse, og som er egnet for juridisk brug. Forholdet kompliceres yderligere ved, at installationer og udstyr ofte kan bruges til mange forskellige formål, og at den faktiske betydning for atomkrigsførelse i mange tilfælde kan diskuteres. Det er vigtigt, at der i de nordiske lande bliver taget initiativ til at udarbejde en oversigt over (og evt. definitioner i forbindelse med) installationer og udstyr, der findes i Norden, og som har tilknytning til atomkrigsførelse.

I denne situation har vi lagt afgørende vægt på at have en enkel og entydig definition for at undgå, at forskellige tolkninger fører til uenighed om, hvorvidt zonelandenes forpligtelser er opfyldt. Vi mener derfor, at man bør beholde den begrænsede definition, der knytter begrebet atomvåben direkte til kernefysiske sprængladninger. I de tilfælde og i den udstrækning, det er ønskeligt at forbyde installationer og udstyr, som ikke er knyttet entydigt til atomsprængladninger, kan dette gøres ved egne tillægsaftaler. Der må da i hvert enkelt tilfælde gives nøjagtig specifikation af, hvad forbudet skal gælde.

5. Zonelandenes forpligtelser

Alle de nordiske lande har undertegnet og efterlevet aftalen om ikke-spredning af atomvåben. Efter denne aftale er de forpligtet til ikke selv at udvikle, afprøve eller producere atomvåben. De er også forpligtet til ikke at anskaffe, modtage eller besidde atomvåben.

Ved oprettelsen af en atomvåbenfri zone pålægges der nye forpligtelser ud over dem, der følger med ikke-spredningsaftalen. Nu skal zonelandene også forpligte sig til ikke at tillade andre lande at indføre, udplacere eller lagre sine egne atomvåben i zonen. På den måde frasiger zonestaterne sig muligheden af at kunne bede om militær støtte, der omfatter atomvåben, og de fratager atommagterne mulighederne for at placere atomvåben på zonen territorium.